

Doporučení Pracovní skupiny pro lidská práva a moderní technologie Rady vlády pro lidská práva k Informační koncepci ČR programu Digitální Česko

I. Obecná doporučení:

Přestože pilíř Informační koncepce České republiky v obecné rovině obsahuje odkaz na zajištění rovnosti a prevenci diskriminace či zohlednění specifických potřeb klientů veřejné správy (srov. např. principy P3 a P15), považujeme za vhodné tuto oblast dále rozpracovat a zajistit, že specifické potřeby jednotlivých skupin klientů veřejné správy budou zohledňovány dlouhodobě a na všech úrovních implementace vládní strategie Digitální Česko a v oblasti digitální ekonomiky obecně.

Považujeme také za důležité doplnit princip dobrovolnosti. Je na rozhodnutí občana jako klienta státní správy, jestli zvolí digitální či nedigitální formu komunikace s úřady. Tyto dvě formy by pak měly být srovnatelné tak, aby žádná nebyla nepřiměřeně zvýhodněná oproti druhé.

Vzhledem k výhodám moderních technologií doporučujeme v této souvislosti zajistit, aby navrhovaná řešení byla v maximální možné míře přístupná lidem se specifickými potřebami jako např. senioři, osoby se zdravotním postižením aj.

Poslání eGovernmentu (srov. strana 3 IKČR) by dále mělo být doplněno o nezbytnost rovnoprávného přístupu ke službám poskytovaným v rámci veřejné správy tak, aby bylo umožněno srovnatelné využívání těchto služeb a realizace základních práv a svobod garantovaných Listinou základních práv a svobod bez ohledu na to, zda takovou službu využívá klient veřejné správy elektronicky či jiným způsobem.

Dále považujeme za vhodné konkretizovat požadavek dodržování zásady minimalizace zpracovávaných údajů (srov. princip č. 7) nejen v legislativě, ale též v praxi.

Obecným cílem digitalizace by pak neměla být pouze dominantní realizace služeb veřejné správy prostřednictvím elektronických nástrojů, ale hledání prostoru pro vyšší efektivitu a zároveň přívětivost a dostupnost veřejné správy, tedy hledání optimálního nástroje pro danou situaci a daný kontext.

II. Konkrétní navrhované změny:

1. Přidat v kapitole 3 hlavní cíl č. 6, který bude odkazovat na zajištění rovného, nediskriminačního a uživatelsky přívětivého přístupu ke službám eGovernmentu pro všechny skupiny klientů veřejné správy, tedy včetně klientů se specifickými potřebami a

zohlednit princip rovného a nediskriminačního přístupu při aktualizaci implementačních plánů.

2. V podkapitole 4.1 doplnit nový dílčí cíl 1.9 směřující k zohlednění individuálních možností a schopností příjemců tak, aby realizace práv občanů byla umožněna bez ohledu na konkrétní situaci klienta veřejné správy a zohlednit individuální možnosti a schopnosti příjemců při aktualizaci implementačních plánů. Jednou z oblastí by měla být tvorba služeb zaměřených na klienty veřejné správy s určitým znevýhodněním resp. sníženou schopností využívat služby veřejné správy nebo s ní komunikovat prostřednictvím elektronických nástrojů, s cílem zajistit rovnost jejich postavení v porovnání s příjemci služeb veřejné správy využívajícími elektronickou formu.
3. V podkapitole 4.1 doplnit nový dílčí cíl 1.10 směřující ke koordinaci existujících poradních orgánů vlády složených ze zástupců státní správy, nevládních neziskových organizací a dalších odborných organizací, které by sbíraly a analyzovaly vstupy a podněty z praxe pro zohlednění potřeb klientů veřejné správy se specifickými potřebami a zohlednit tuto koordinaci při aktualizaci implementačních plánů. V té souvislosti pak vytvořit platformu pro aktivní využití dostupných platforem „big data“ k analýze dat o charakteristikách jednotlivých skupin klientů veřejné správy s cílem prioritizace a vhodného nastavení aktivit v této oblasti.
4. V dílčím cíli 2.4 zahrnout do průběžné analýzy platných právních předpisů a návrhů novel agendových zákonů a základních procesních předpisů lidskoprávní pohled a posouzení vlivu legislativy na postavení klientů veřejné správy a zajištění rovného přístupu ke službám veřejné správy bez ohledu na využívaný způsob komunikace.
5. V podkapitole 4.3 doplnit dílčí cíl 3.2 o povinnost zajistit dostupnost digitalizovaného obsahu také v nedigitální formě.
6. Zajistit přístup ke službám veřejné správy a komunikaci s ní na celém území České republiky, např. prostřednictvím sítě Czech Point.
7. V dílčím cíli 1.5 doplnit důraz na citlivost osobních údajů a u každé sady dat zhodnotit, jaké dopady by jejich zpřístupnění mohlo mít na oblast ochrany osobních údajů občanů. Zejména je třeba se zaměřit na rizika deanonymizace uveřejněných dat a dodatečné identifikace konkrétních osob.
8. Státní správa by během implementace měla dbát na důslednou adaptaci systému základních registrů a nahrazování jednotných identifikátorů agendovými.